

Voorlopige Jaarrekening en jaarverslag 2024

Versie voor het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
d.d. 2 april 2025

Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) van de provincies Utrecht, Gelderland, Noord-Holland en Noord-Brabant.

Inhoudsopgave jaarrekening en -verslag 2024

De jaarstukken 2024 samengevat	3
Besluitvorming over de jaarstukken 2024	5

Jaarverslag: de programmaverantwoording

We brengen in beeld wat HWL bereikt heeft en welke baten en kosten dit met zich meebracht.

Programma 1 - Beschermen & Uitdragen Hollandse Waterlinies	6
Programma 2 - Algemene baten en lasten	9

Programma

Jaarverslag: de paragrafen

In de paragrafen maken we een dwarsdoorsnede van de jaarstukken over de thema's die voor GO HWL relevant zijn.

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing	11
Paragraaf 2 - Bedrijfsvoering	14
Paragraaf 3 - Financiën	16

Paragrafen

Jaarrekening

De jaarrekening geeft een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten. Daarnaast brengen we onze financiële positie in beeld.

1. Overzicht van baten en lasten	18
2. Balans per 31 december 2024	20
3. Rechtmatigheidsverantwoording	21

Financiën

Bijlagen	
1. Controleverklaring	22

Samenvattende terugblik op 2024

Jaarverslag

Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijke orgaan Siteholderschap Werelderfgoed Hollandse Waterlinies (GO) opgericht. Het jaar 2024 is het tweede volle jaar van dit orgaan.

Afgelopen jaar afgelopen jaar hebben de colleges van GS van de vier provincies conform het advies van het GO de Gemeenschappelijke Regeling gewijzigd. Daarmee zijn enkele wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regeling verwerkt. Op 18 juli 2024 is de aangepaste GR van kracht geworden.

Het beschermen en uitdragen van de 'unieke en onvervangbare universele waarde' van ons wereld-erfgoed zijn twee essentiële taken. Het sitebureau kent daarom twee werkgroepen: "Bescherming" en "Uitdragen". Het doel van de werkgroep bescherming is om van elkaar te leren en kennis te delen over voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. De werkgroep met medewerkers van provincie en sitebureau komt maandelijks bijeen om casussen met elkaar te bespreken. Thema's die het afgelopen jaar aan bod kwamen, waren o.a. energieopwekking via zon en wind en het transport van elektriciteit via 380 kV-hoogspanningsleidingen. De werkgroep leverde input voor de 'State of Conservation Report' aan Unesco.

Het Kwaliteitsteam vergaderde in 2024 zes keer. In april nam mw. D. van Hoogstraten het voorzitterschap over van mw. Y. Feddes. Ook maakt het College van Rijksadviseurs sinds dit jaar deel uit van het Kwaliteitsteam via de Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving mw. J. de Jonge. Het Kwaliteitsteam besprak zeven casussen en bracht zes adviezen uit aan het GO. Er is onder andere gesproken over de A27, Pampus, de Vuurlinie Beverwijk, het trafostation bij Utrecht Noord en de windturbine bij het Utrecht Science Park. Daarnaast heeft de ontwikkeling van Woudrichem de aandacht. Tevens heeft het Kwaliteitsteam geadviseerd over het Startpakket Perspectief Hollandse Waterlinies.

In 2024 is gestart met het ontwikkelen van een Ruimtelijk Perspectief voor het gebied Hollandse Waterlinies. Deze gaat over het behoud van het werelderfgoed én de passende ontwikkelingen daarin. Een waarmee we keuzes kunnen verduidelijken en onderbouwen aan bestuurders en UNESCO/ ICOS. Het Rijk heeft zich hierbij aangesloten middels een passage over de Hollandse Waterlinies in het voorontwerp Nota Ruimte en interdepartementale deelname aan bestuurlijk overleg met het GO.

De afstemming en samenwerking tussen de provincies en sitebureau voor het uitdragen vindt plaats in werkgroep Uitdragen. In 2024 zijn we gestart met een beeldbank met foto's voor de marketing en communicatie, ontwikkelden we het lespakket Hollandse Waterlinies en versterkten we de samenwerking tussen de regionale en lokale marketingpartners. Ook is een eenduidig ontwerp ontwikkeld van de informatieborden. De provincies hebben er inmiddels voor gezorgd dat diverse borden bij belangrijke objecten zijn geplaatst.

Stichting Forten Nederland (voorheen: Liniebreed Ondernemen) verzorgde onze publiekscommunicatie en hielp bij de organisatie van vijf vrijwilligersbijeenkomsten. Bijna 350 vrijwilligers kwamen op deze bijeenkomsten af. Zij waardeerden de bijeenkomsten met een 8.

In 2024 organiseerden we voor het eerst een werkconferentie Hollandse Waterlinies. Honderdvijftig professionals kwamen erop af. Ook deze bijeenkomst werd zeer gewaardeerd.

Kennisdelen is van belang om het verhaal van de Hollandse Waterlinies door te geven aan volgende generaties. Het Kenniscentrum Waterlinies (KCW) was tot eind 2024 verantwoordelijk voor het borgen en ontsluiten van deze kennis.

Financieel verslag

In de GO-vergadering van 4 april 2024 stelde het bestuur de begroting 2024 bij van € 0,95 mln. naar € 1,28 mln. De jaarrekening valt 60 duizend euro lager uit nl. € 1,22 mln. Meerdere begrotingsposten kennen een over- of onderbesteding van 10 à 15 duizend euro. Zo valt 'Netwerken' 14 duizend euro lager uit doordat de Werkconferentie minder kostte dan begroot. 'Bescherming' heeft echter 12 duizend euro meer gekost doordat voor het Ruimtelijk Perspectief Hollandse Waterlinies meer inzet nodig bleek van het ingehuurd externe bureau en het Kwaliteitsteam. Voor het Sitebureau is de onderbesteding van 34 duizend euro omdat de bureausecretaris pas startte in juni, in plaats van in januari.

Kerncijfers 2024

Baten en lasten	Begroot 2024	Realisatie 2024
<i>Opbrengsten</i>		
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
<i>Kosten</i>		
Sitebureau	€ 440.000	€ 404.444
UNESCO	€ 10.000	€ 447
Siteholderschap	€ 10.000	€ 23.350
Accountant	€ 20.000	€ 18.850
Communicatie	€ 400.000	€ 386.731
Kennis & educatie	€ 107.500	€ 105.777
Bescherming	€ 185.000	€ 197.365
Beheer	€ 25.000	€ 12.070
Netwerken	€ 85.000	€ 70.508
<i>Totaal lasten</i>	€ 1.282.500	€ 1.219.543
Saldo van baten en lasten	- € 282.500	- € 219.543

Besluitvorming over de Jaarstukken 2024

Jan./febr. 2024 Ambtelijke voorbereiding

2 april 2024 Behandeling concept jaarstukken door Bestuur

3 juli 2024 Vaststelling jaarstukken door Bestuur

BEVINDING:

Het Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grenzen.

Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 219.543 negatief.

Het tekort is in de balans opgenomen onder het eigen vermogen als 'Nog te bestemmen resultaat'.

Voorstel met betrekking tot de vaststelling en resultaatbestemming

Het Bestuur van het gemeenschappelijke orgaan Hollandse Waterlinies tot vaststelling van de jaarstukken 2024,

BESLUIT:

1. De programmarekening 2024 vast te stellen conform voorliggend ontwerp.
2. Het verliessaldo over 2024 ter grootte van € 219.543 zoals opgenomen in deze jaarrekening in de balans op het eigen vermogen in mindering te brengen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Bestuur van het GO HWL op 3 juli 2025.

De secretaris,

De voorzitter,

Bas Nijenhuis-Vesseur

Peter Drenth

Programma 1 - Beschermen & Uitdragen HWL

Algemene toelichting bij het programma

Sinds juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie UNESCO werelderfgoed en werd daarmee toegevoegd aan de Stelling van Amsterdam die al sinds 1996 op de werelderfgoedlijst staat. Samen zijn ze nu de Hollandse Waterlinies. Op 24 maart 2022 is het gemeenschappelijk orgaan (GO) opgericht door de provincies Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant en Gelderland.

In het samenwerkingsverband met de vier provincies draagt de Siteholder er zorg voor dat de Hollandse Waterlinies behouden blijven door het goede beheer en passende bescherming. Bij ontwikkelingen staat de instandhouding en versterking van het werelderfgoed Hollandse Waterlinies centraal, uitgaande van de kernkwaliteiten. Ook zorgt de Siteholder dat het verhaal van de Hollandse Waterlinies uitgedragen zodanig dat het voor iedereen duidelijk is waarom de Hollandse Waterlinies uniek en onvervangbaar Werelderfgoed is.

De Siteholder coördineert en faciliteert niet alleen de samenwerking van de provincies aan de uitvoering en bescherming. Ook vertegenwoordigt het GO de vier provincies in de contacten met het Rijk, UNESCO en de Stichting Werelderfgoed. Vanuit deze verantwoordelijkheid draagt het GO zorg voor de periodieke rapportages aan UNESCO en beantwoording van vragen van deze organisatie.

Kenmerkend aan het GO is dat zij geen rechtspersoon is en daarom niet zelfstandig kan deelnemen aan het (privaatrechtelijk) rechtsverkeer. Dat betekent dat het GO 'gehost' moet worden door één van de voornoemde deelnemers ten behoeve van contracten, personeel en uitgaven. In dit geval vervult de provincie Utrecht de functie van host, ook wel centrumprovincie genoemd en vertegenwoordigt de provincie Utrecht het GO in het maatschappelijk verkeer. Het GO maakt gebruik van de rechtspersoonlijkheid van de provincie Utrecht, voor zover nodig voor de uitvoering van de door het GO genomen besluiten in het (privaatrechtelijke) rechtsverkeer.

Doordat het GO geen rechtspersoonlijkheid heeft, kan zij ook geen eigen personeel hebben. De ambtelijke organisatie van het GO is als gevolg daarvan bij de provincie Utrecht belegd. De provincie Utrecht regelt, op voorstel van het GO, voorwaarden voor de inzet van het personeel, voor welke taken en tegen welke kosten dit gedaan kan worden. De afspraken omtrent de ondersteuning door de centrumprovincie Utrecht zijn verankerd in een dienstverleningsovereenkomst, het 'besluit ambtelijke ondersteuning' en 'het besluit ambtelijke gremia'.

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor ambtelijke ondersteuning van het GO siteholderschap Hollandse Waterlinies. Daarvoor is het sitebureau opgericht dat het GO ondersteunt bij alle werkzaamheden die op het GO afkomen. De taken van het GO en sitebureau zijn volgens de GR Hollandse Waterlinies:

- a. afstemming en communicatie;
- b. het stimuleren en controleren van de bescherming;
- c. het opstellen, actualiseren en uitvoeren van het managementplan;
- d. de verantwoording naar het Rijk;
- e. het nakomen van de rapportageverplichtingen naar UNESCO;
- f. het ondersteunen en faciliteren voor beschikbaar krijgen van voldoende middelen;
- g. het bevorderen van visievorming ten behoeve van strategieën;
- h. het stimuleren van kennisuitwisseling en expertise;
- i. het tijdig identificeren van en reageren op bedreigingen en ontwikkelingen;
- j. draagvlak, kennisverspreiding en promotie;
- k. zijn eerste aanspreekpunt.

Bescherming

Een belangrijke voorwaarde om UNESCO Werelderfgoed te zijn is dat het erfgoed goed beschermd is. De Hollandse Waterlinies zijn momenteel goed beschermd door Nederlandse wet- en regelgeving, onder meer via de Omgevingswet en de provinciale Omgevingsverordeningen. Bijna alle objecten in de Hollandse Waterlinies zijn beschermd als rijksmonument (gedeelte Nieuwe Hollandse Waterlinie) of provinciaal monument (gedeelte Stelling van Amsterdam).

Om het werelderfgoed goed en overal op gelijke wijze te kunnen beschermen is het ruimtelijk beleid tussen de vier provincies geharmoniseerd. De huidige bescherming van de Hollandse Waterlinies is geregeld in de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Dat werkt door in het provinciale en gemeentelijke planologische beleid. .

Voor deelgebieden zijn gebiedsanalyses opgesteld. Daaruit volgt specifiek wat in die gebieden op lokale schaal de specifieke kernkwaliteiten zijn en waarmee je rekening moet houden bij ontwikkelingen.

De provincies bespreken ruimtelijke ontwikkelingen met elkaar in de werkgroep bescherming, gefaciliteerd door het sitebureau. De thema's die het afgelopen jaar in concrete situaties vaak aan bod kwamen, zijn energievraagstukken (zowel transport als opwekking) en woningbouw. Daarnaast heeft de werkgroep bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aandacht gevraagd voor de verschillen in kwaliteit van door adviesbureaus uitgebrachte Heritage Impact Assessments (HIA). Dit is zorgelijk aangezien een HIA grote betekenis heeft in de vergunningverlening.

Tijdens de bijeenkomst van het UNESCO-werelderfgoedcomité in 2023 in Riyad heeft het comité een besluit genomen met daarin een aantal vragen over het beheer van de Hollandse Waterlinies. Het besluit betreft een achttal punten die uiteenvallen in verschillende constatering en vragen. Deze vragen zijn zowel generiek als locatie specifiek. Onder regie en met steun van OCW heeft de werkgroep antwoorden geformuleerd op deze vragen. Na vaststelling ervan door het GO heeft het Ministerie van OCW deze ingediend bij UNESCO.

In 2024 is gestart met het ontwikkelen van een Ruimtelijk Perspectief voor het gebied Hollandse Waterlinies. Deze gaat over het behoud van het werelderfgoed én de passende ontwikkelingen daarin. Een waarmee we keuzes kunnen verduidelijken en onderbouwen aan bestuurders en UNESCO/ ICOMOS. Het Rijk heeft zich hierbij aangesloten middels een passage over de Hollandse Waterlinies in het voorontwerp Nota Ruimte.

Bij complexe en mogelijk ingrijpende ruimtelijke opgaven brengt het Kwaliteitsteam Hollandse Waterlinies gevraagd en ongevraagd advies uit. In dit team zitten vijf onafhankelijke deskundigen op het gebied van bouwkunde, gebiedsontwikkeling, ruimtelijke ordening en landschapsarchitectuur. Afgelopen jaar heeft Dorine van Hoogstraten het voorzitterschap overgenomen van mw. Ytje Feddes. Daarnaast is het College van Rijksadviseurs als lid toegetreden met de Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving, Jannemarie de Jonge.

Het Kwaliteitsteam heeft zes keer vergaderd. Daarin hebben zij zeven casussen behandeld. Er is onder andere gesproken over de A27, Pampus, de Vuurlinie Beverwijk, het trafostation bij Utrecht Noord en de windmolen bij het Utrecht Science Park. Daarnaast heeft de ontwikkeling van Woudrichem de aandacht. Ook heeft het team zes adviezen aan het GO uitgebracht, onder meer over het Startpakket Perspectief Hollandse Waterlinies.

Uitdragen

De historische en mondiaal unieke waarde en de betekenis van de Hollandse Waterlinies wordt gepresenteerd aan een groot publiek door middel van bezoekerscentra, publicaties, evenementen, exposities en educatieve programma's. Doel is om steeds meer mensen uit binnen- en buitenland te verleiden om dit unieke gebied te bezoeken en het voormalige Nederlandse militaire water-verdedigingssysteem te leren kennen. Dit doen de provincies onder coördinatie van het sitebureau door met een aantal partijen samen te werken aan de publiekscommunicatie en marketing.

Voor ons netwerk hebben wij in 2024 voor het eerst sinds de Coronatijd weer een werkconferentie georganiseerd. Het centrale thema was de bescherming en het beheer van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. 144 Professionals uit het netwerk deden er aan mee. Deze bijeenkomst werd zeer goed gewaardeerd.

Voor UNESCO is het heel belangrijk dat het verhaal van het erfgoed door wordt gegeven aan de volgende generaties. Hiervoor is een lespakket ontwikkeld en worden op verschillende forten speciale rondleidingen aan schoolklassen gegeven. Hoe vaker het verhaal van de Hollandse Waterlinies verteld wordt hoe meer mensen het verhaal leren kennen en herkennen.

Het prachtige landschap en de vele forten van de Hollandse Waterlinies zijn te voet, per fiets of per boot het beste te ervaren. In de afgelopen jaren zijn er verschillende fiets en wandelroutes ontwikkeld. Ook op de forten komen steeds meer activiteiten voor een breed publiek. Om dit allemaal onder de aandacht te brengen wordt er samengewerkt met een aantal partijen.

Een belangrijke partner in deze publiekscommunicatie is de Stichting Forten Nederland (voorheen: Liniebreed Ondernemen). Zij heeft een sterke community van forteigenaren, exploitanten en ondernemers in de Hollandse Waterlinies opgebouwd. Alle activiteiten op de forten worden gebundeld op de website www.forten.nl en staan ook op de publiekswbsites www.hollandsewaterlinies.nl. In samenwerking met de community organiseert de stichting een aantal keer per jaar waterlinie brede evenementen die landelijk gepromoot worden. Daarnaast ontwikkelt de stichting eenduidige communicatiemiddelen zoals folders, magazines en mediacampagnes. Ook organiseert de stichting in opdracht van het GO meerdere netwerkbijeenkomsten voor de vele vrijwilligersgroepen van de forten en gebieden.

Naast de publiekscommunicatie die Stichting Forten Nederland (voorheen: Liniebreed Ondernemen) voor ons uitvoert, hebben zij de samenwerking ondersteund bij de organisatie van vijf vrijwilligersbijeenkomsten in alle gebiedsdelen van de HWL. De bijna 350 deelnemende vrijwilligers hebben deze via een enquête gemiddeld gewaardeerd met een ruime 8.

De afstemming en samenwerking tussen de provincies en sitebureau voor het uitdragen vindt plaats in werkgroep Uitdragen. In 2024 zijn we gestart met een beeldbank met foto's voor de marketing en communicatie, ontwikkelden we het lespakket Hollandse Waterlinies en versterkten we de samenwerking tussen de regionale en lokale marketingpartners. Ook is een eenduidig ontwerp ontwikkeld van de informatieborden. De provincies hebben er inmiddels voor gezorgd dat diverse borden bij belangrijke objecten zijn geplaatst.

Doorlopend zetten we ons in voor:

- Verbetering van de website door het ontwikkelen van verhaal lijnen
- Promotie via onze sociale media kanalen
- Verbeteren van de zichtbaarheid van de Hollandse Waterlinies op de locaties door het ontwikkelen van promotie materialen.

Kennisdelen is van belang om het verhaal van de Hollandse Waterlinies te behouden en door te geven aan de volgende generatie. Het Kenniscentrum Waterlinies (KCW) ontsluit zowel digitaal als analoog historische en actuele kennis over de Hollandse Waterlinies met onder meer de website kenniscentrumwaterlinies.nl. Ook heeft het KCW in 2024 historische kennis geleverd voor o.a. diverse gebiedsanalyses, een boek en andere uitgaven. Tevens zijn vragen van diversie instellingen en personen beantwoord.

In 2024 heeft het KCW met Het Utrechts Archief de werkzaamheden uitgevoerd om de historisch waardevolle documenten toekomstbestendig gearchiveerd te krijgen. Daarnaast is voortgegaan met het opnemen van twee grote digitale particuliere collecties en drukwerken in het collectiesysteem. Ook zijn vrijwilligers ingezet om de Fortwachter Registers te digitaliseren en om de nog aanwezige militaire grenspalen te inventariseren via een zelf ontwikkelde app. Ook zijn er bijeenkomsten voor vrijwilligers en relaties georganiseerd.

Financiën

Tabel met overzicht jaarlijkse bijdragen provincies conform besluit bijdrageverordening:

Overzicht bijdragen Provincies	Bedrag	Percentage
Utrecht	€ 300.000	30%
Noord-Holland	€ 300.000	30%
Gelderland	€ 300.000	30%
Noord-Brabant	€ 100.000	10%
Totaal	€ 1.000.000	100%

Programma 2 – Algemene baten en lasten

Voor de bekostiging van het programma ontvangt het gemeenschappelijk orgaan jaarlijks een bijdrage van de provincies. Het saldo wordt aangehouden en geadministreerd in de administratie van de centrumprovincie Utrecht. Het GO loopt geen renterisico over dit saldo en ontvangt ook geen rente.

Alle kosten die door het GO worden gemaakt zijn directe kosten en worden niet geactiveerd. Er zijn derhalve geen afschrijvingen. De wettelijke voorschriften (BBV) omtrent het opnemen van deze afschrijvingslasten zijn hier dus niet van toepassing.

Financiële uitgangspunten

De gehanteerde uitgangspunten voor de begroting zijn hierna samengevat.

- Het totale budget bedraagt jaarlijks € 1.000.000 en is vastgesteld in het besluit bijdrageverordening.
- Het saldo na kosten wordt aangehouden op een rekening bij de centrum provincie Utrecht.
- De kosten worden in de meerjarenbegroting doorgerekend een jaarlijks vastgestelde indexering van 5%. In de praktijk kan hiervan worden afgeweken.
- Er is voor het aangehouden saldo geen rentekosten/vergoeding overeengekomen.
- Gestreefd wordt om tekorten in de exploitatie te voorkomen.
- De liquiditeitspositie moet het GO in alle jaren in staat stellen om aan de betalingsverplichtingen te voldoen.

Producten

Tot dit programma behoren de volgende taakvelden/producten:

- Exploitatie (inclusief overhead)
- Treasury
- Onvoorziene uitgaven
- Vennootschapsbelasting

Exploitatie

Programma 2 Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	1.283	1.220	63 V
Subtotaal	1.283	1.220	63 V
Provinciale bijdragen	1.000	1.000	0
Saldo van lasten en bijdragen	-283	-220	63 V
Gerealiseerd resultaat	-283	-220	63 V

Overhead

De kosten van overhead moeten volgens wettelijk voorschrift (BBV) afzonderlijk worden verantwoord. De overhead wordt niet meer toegerekend aan en opgenomen bij de verschillende programma's in de begroting. Overhead heeft betrekking op ondersteunende taken die niet direct dienstbaar zijn aan een externe klant of het externe product. De algemene definitie luidt als volgt: *overhead heeft betrekking op alle kosten die samenhangen met de sturing en de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.* Het GO heeft een beperkt takenpakket en houdt zich alleen bezig met beschermen en uitdragen. De baten en lasten worden in de begroting binnen één programma verantwoord. Alle kosten, met inbegrip van de lasten die een algemeen karakter hebben, zijn direct dienstbaar aan het beschermen en uitdragen. Alle lasten worden daarom opgenomen binnen het programma 'Beschermen & Uitdragen HWL'.

Incidentele baten en lasten

In de realisatie zijn er geen incidentele lasten buiten de begroting geweest. Er waren in 2024 ook geen incidentele baten waarmee er per saldo geen incidentele baten/lasten zijn in 2024.

Treasury

In het BBV worden alle rentelasten en rentebaten begroot en verantwoord op het taakveld Treasury. Het GO houdt enkel een saldo aan waarover geen rente wordt gerekend waardoor dit taakveld ook geen renteschema is opgenomen.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting is geen bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven.

Vennootschapsbelasting

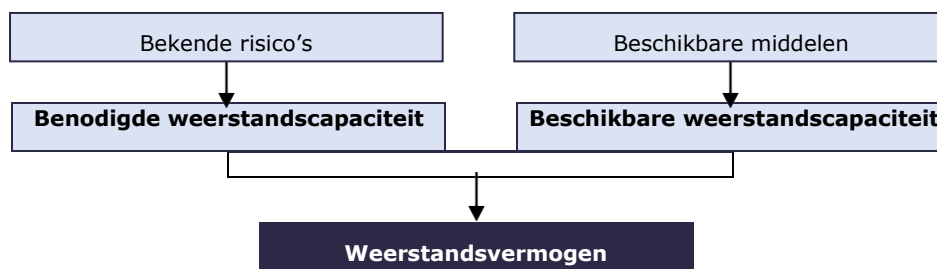
Vanaf de oprichting (24 maart 2022) is het gemeenschappelijk Orgaan niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Het gemeenschappelijk orgaan heeft zelf namelijk geen rechtspersoonlijkheid.

Toelichting op het begrip weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit – de ingeschatte risico's – en de beschikbare weerstandscapaciteit – de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de aanwezige middelen om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen.

Het gaat bij het weerstandsvermogen met name om risico's die niet via verzekeringen of voorzieningen kunnen worden ondervangen.

In onderstaand schema is dit weergegeven:

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- de verwachte impact van de aanwezige risico's;
- de gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen;
- de mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

De beschikbare weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen en mogelijkheden waarover de HWL kan beschikken om eventueel optredende niet begrote kosten af te dekken, zonder invloed op de uitvoering van taken.

De middelen die we tot de beschikbare weerstandscapaciteit rekenen zijn:

- de vrije aanwendbare reserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorzien in de begroting.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit

HWL is een gemeenschappelijk orgaan die taken uitvoert in opdracht van 4 provincies. Het weerstandsvermogen van de HWL wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke provincies. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de HWL financiële weerstand op te bouwen. Op grond van wettelijke voorschriften is de HWL verplicht voorzieningen te vormen voor kwantificeerbare risico's, verplichtingen en tekorten.

Weerstandsvermogen

De 4 provincies die deelnemen in de HWL zijn voor hun aandeel aansprakelijk als er tekorten zouden ontstaan of dat de HWL niet in staat is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Het provinciaal aandeel wordt bepaald op basis van de jaarlijkse bijdrage per provincie als percentage van de totale bijdrage van de vier provincies.

Maatregelen op het gebied van risicobeheersing en risicomanagement

Met de ramingen zoals opgenomen in de Kadernota 2025 is zichtbaar gemaakt dat de HWL door de indexatie van kosten de komende 4 jaren meer lasten heeft dan opbrengsten. In overleg met de toezichthouder is ervoor gekozen om vanaf 2025 en voor 4 jaar een deel van het saldo algemene reserve in te zetten voor dit tekort. Deze staat in de balanspost op pag. 20 vermeld als "Vergoeding provincies". Uiterlijk in 2028 zal er een besluit moeten worden genomen om de bijdrage van de Provincies aan te passen aan de begrote lasten. Het is niet te verwachten dat de deelnemende provincies voor de begrotingsjaren 2025-2029 financiële nadelen zullen ondervinden.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kader stellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programmabegroting moeten worden opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

HWL heeft geen leningen verstrekt aan derden.

De uitkomst van de gecorrigeerde netto schuldquote is daardoor gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal tussen de 25 en 40% als een gezonde positie gezien. Het gemeenschappelijk orgaan heeft geen eigen bankrekening. Omdat de feitelijke betalingen via Provincie Utrecht verlopen, is sprake van een rekening-courantverhouding met Provincie Utrecht. Buiten deze rekening-courantpositie is geen overige activa aanwezig, waardoor een solvabiliteitsratio geen aanvullende informatie verstrekt.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een ruimte van meer dan 1% geeft voldoende ruimte om structurele tegenvallers op te vangen.

Tabel met kengetallen	Raming 2024	Realisatie 2024
Netto schuldquote	NVT	NVT
Solvabiliteitsratio	NVT	NVT
Structurele exploitatieruimte	-28,3%	-22,0%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:

De gerealiseerde structurele exploitatieruimte komt in 2024 uit op -22,0%. Het begrote structurele resultaat van 2024 was € 228.500. De structurele exploitatieruimte is in 2024 negatief en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van € 219.543 ten opzichte van een totaalbedrag van € 1.000.000 aan gerealiseerde baten. Kengetallen zijn momentopnamen en de uitkomsten moeten in het perspectief van de specifieke bedrijfsactiviteiten en de bedrijfseigen vermogens- en financie-ringsverhoudingen beschouwd en beoordeeld worden.

Paragraaf 2 - Bedrijfsvoering

Belangrijke ontwikkelingen en aandachtspunten in 2024

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Voor een goede bedrijfsvoering zijn budget, personeel met kennis en kunde, infrastructuur, leiding/aansturing, een goede communicatie, informatie en beheersinstrumenten nodig. Ook is een efficiënte inrichting van de organisatie en een gezonde samenwerkingscultuur, samen met provincies en andere partners cruciaal om de doelstellingen te bereiken en onze dienst adequaat te kunnen uitvoeren.

Onze organisatie zal zich inspannen om een de Hollandse Waterlinies zo breed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het Gemeenschappelijk orgaan is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering en heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

Inrichting van de organisatie

Het sitebureau van de HWL is gericht op de uitvoering van de taak om de werelderfgoedsite HWL zo goed mogelijk uit te dragen, te beschermen en te beheren. Het sitebureau bestaat uit de volgende begrote personele bezetting in 2024:

1 hoofd sitebureau	0,6 fte
1 bureausecretaris	0,3 fte
1 programmaondersteuner	0,7 fte
1 projectleider Uitdragen	0,7 fte
1 projectmedewerker Uitdragen	0,5 fte
1 projectcoördinator Bescherming	0,4 fte
1 projectleider Bescherming	0,4 fte

De realisatie van de personele bezetting wijkt in 2024 licht af van de beoogde bezetting. Begroot voor 0,6 fte was de aanwezigheid van de bureausecretaris vanaf het begin van het jaar. Deze functie is echter pas vanaf 15 juni 2024 ingevuld.

Beleidsindicatoren

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn een aantal beleidsindicatoren vastgesteld, die verplicht in de programma's en programmaverantwoording opgenomen moeten worden. De voor HWL relevante indicatoren met betrekking tot personele aangelegenheden zijn in onderstaande tabel opgesomd.

Beleidsindicator:	2024
Personele formatie	3,6 fte
Personele bezetting (via inhuur en detachering)	3,6 fte

Paragraaf 3 – Financiën

Beleidskader: De financiële verordening van HWL

In de financiële verordening staan de uitgangspunten en doelstellingen voor het financiële beleid vermeld. De uitvoering en ontwikkelingen worden in deze paragraaf toegelicht.

Onderdelen:

- Algemene ontwikkelingen
- Treasurybeheer
- Risicobeheer
- Financiering

Algemene ontwikkelingen

Dit onderdeel schetst de belangrijkste interne en externe ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, alsmede wijzigingen in de artikelen 143, 216 en 217a van de Provinciewet, de Wet Financiering Decentrale Overheden (wet Fido), het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), artikel 12 van de Gemeenschappelijke regeling siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies en de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Regeling uitzettingen en de wet Hof en het Verplicht Schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Interne ontwikkelingen

HWL voldoet bij de uitvoering van de treasuryfunctie aan de wet- en regelgeving.

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden is het een verplichting geworden om overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk.

Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere financiële instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan. Er mag tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen een bedrag ter hoogte van maximaal 2,0%, met een ondergrens van € 1.000.000, van het jaarlijkse begrotingstotaal buiten de schatkist gehouden worden voor de uitvoering van dagelijkse taken. Het saldotegoed na oprichting van het gemeenschappelijk orgaan op 24 maart 2022 wordt aangehouden op een projectrekening bij de centrumprovincie Utrecht.

Externe ontwikkelingen, rente-ontwikkelingen

De belangrijkste externe ontwikkelingen zijn (internationale) economische indicatoren en de invloed hiervan op de geld- en kapitaalmarkt, alsmede wijzigingen in wet- en regelgeving. HWL kent geen zelf ontwikkelde rentevisie. Zij volgt de marktgegevens en renteontwikkelingen via publicaties van gerenommeerde financiële instellingen. Zoals bijvoorbeeld ABN AMRO Bank, BNG Bank en Rabo Bank. We verwachten dat de rente op de geld- en kapitaalmarkt in de komende periode zal stabiliseren op het huidige niveau. Mocht de huidige inflatie sneller afnemen dan nu wordt verwacht is er tegen het einde van dit jaar wellicht een kleine rentestap naar beneden mogelijk.

Treasurybeheer

Het treasurybeheer is de (beleids) uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige treasurystatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bepaalt de maximale omvang van de externe kortgeldpositie in enig jaar. De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

HWL heeft een positief saldo door de jaarlijkse bijdragen van de 4 provincies. Er is geen sprake van kredietgebruik.

Renterisico

De renterisiconorm is ook een wettelijke limiet en beperkt de vaste schuld die in enig jaar voor aflossing of renteherziening in aanmerking komt tot 20% van het begrotingssaldo. Er is geen sprake van schuld bij de HWL. Derhalve is er geen renterisico.

Kredietrisicobeheer

HWL loopt geen risico's bij het uitzetten van geldmiddelen. De gelden worden uitgezet conform de voorwaarden genoemd in het treasurystatuut.

Financiering

Binnen de HWL is er geen sprake van financiering(en).

Wettelijke kaders

In de Notitie Rente 2017 van de BBV-commissie zijn voorschriften opgenomen voor de wijze waarop de rente verwerkt moeten worden in de begroting. Alle rentelasten en rentebaten uit hoofde van financieringen moeten bij Treasury worden verantwoord. Er mag een rentevergoeding over eigen financieringsmiddelen (reserves) worden berekend, maar deze rentevergoeding is gemaximeerd tot het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de rentelasten over de externe financiering (langlopend én kortlopend). De omslagrente moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele vaste activa. Het in de begroting voorgecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De BBV-commissie doet de aanbeveling om het Renteschema uit de Notitie Rente 2017 op te nemen in de paragraaf Financiering van de begroting. Omdat er binnen de HWL geen sprake is van financiering wordt het renteschema uit de notitie niet opgenomen.

In deze jaarrekening 2024 hebben we de rentepercentages toegepast die in onderstaand overzicht zijn opgenomen.

	Rentepercentage
Rente projectrekening centrumprovincie Utrecht	0,000%
Omslagrente 2024	0,000%

Het resultaat uit Treasury komt uit op € 0 (nihil)

De realisatie van het resultaat uit Treasury (nihil) is gelijk aan het begrote resultaat.

Ontwikkeling liquiditeitspositie

Op basis van de Wet Fido zijn decentrale overheden verplicht hun financiële middelen onder te brengen bij het Ministerie van Financiën (in de schatkist).

HWL heeft haar banktegoeden ondergebracht bij de centrumprovincie Utrecht. De centrumprovincie Utrecht draagt er zorg voor dat overtollige geldmiddelen afgeroomd naar de schatkist. Op basis van de actuele liquiditeitsbehoefte worden naar behoefte opnames uit 's Rijks Schatkist gedaan.

1. Overzicht baten en lasten

Baten en lasten	Begroot 2024	Realisatie 2024
<i>Opbrengsten</i>		
Bijdragen provincies	1.000.000	1.000.000
<i>Kosten</i>		
Sitebureau	€ 440.000	€ 404.444
UNESCO	€ 10.000	€ 447
Siteholderschap	€ 10.000	€ 23.350
Accountant	€ 20.000	€ 18.850
Communicatie	€ 400.000	€ 386.731
Kennis & educatie	€ 107.500	€ 105.777
Bescherming	€ 185.000	€ 197.365
Beheer	€ 25.000	€ 12.070
Netwerken	€ 85.000	€ 70.508
<i>Totaal lasten</i>	<i>€ 1.282.500</i>	<i>€ 1.219.543</i>
Saldo van baten en lasten	- € 282.500	- € 219.543

Toelichting

In de GO-vergadering van 4 april 2024 heeft het bestuur de begroting 2024 bijgesteld van € 0,95 mln. naar € 1,28 mln. De jaarrekening valt lager uit nl. € 1,22 mln. De verschillen zijn als volgt te duiden:

- Sitebureau: het sitebureau heeft sinds 15 juni 2024 weer een bureausecretaris. In de begroting was voorzien dat deze functie al aan het begin van het jaar zou zijn ingevuld, maar dat was dus niet zo. Voor deze functie zijn daardoor een half jaar geen kosten gemaakt.
- UNESCO: we hadden verwacht dat we in 2024 zouden starten met de actualisatie van het Managementplan, wat UNESCO van ons vereist. In de loop van het jaar gaf de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed echter aan ons door dat dit kan wachten tot er meer duidelijkheid is over het Ruimtelijk Perspectief. Deze activiteit schuif door naar 2025.
- Siteholderschap: in de GR staat dat er anderhalf jaar na de start een evaluatiemethodiek incl indicatoren zou worden ontwikkeld en een nulmeting zou plaatsvinden. Dit is in mei 2024 opgepakt. Deze kosten waren niet in de begroting opgenomen en zijn grotendeels reden van de overschrijding. Een andere reden zijn de kosten van vergaderruimtes e.d. voor de vergaderingen van het GO. In de Begroting was daar abusievelijk geen rekening mee gehouden.
- Communicatie: een aantal werkzaamheden wordt niet in 2024 maar in 2025 uitgevoerd.
- Bescherming incl Q-team: in 2024 zijn we gestart met het Ruimtelijk Perspectief voor de Hollandse Waterlinies. Dit vroeg wat extra aandacht van het Kwaliteitsteam, wat zich uit in hogere kosten dan voorzien.
- Beheer: de afkoop van de licentie voor liniemeubilair zijn beduidend lager uitgevallen dan begroot.
- Netwerken: de werkconferentie is goedkoper uitgevallen.

Melding in het kader van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Met ingang van begrotingsjaar 2013 is de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sector rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Gemeenschappelijk orgaan Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft geen rechtspersoonlijkheid en is uit dien hoofde niet onderhevig aan de WNT. In lijn met de vereisten zoals bepaald in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten is onderstaand de bezoldiging weergegeven van de verschillende bestuurders. Volledigheidshalve wordt vermeld dat er geen topfunctionarissen of overige functionarissen waarvan de bezoldiging de WNT-grens overschrijdt.

<i>Naam Bestuurder</i>	<i>Functie</i>	<i>Periode</i>	<i>Bezoldiging</i>
Bas Nijenhuis-Vesseur	Secretaris	01.01.2024 t/m 31.12.2024	€ 89.777,50

De functie van secretaris wordt ingevuld voor 24 uur per week.

Provincie	Naam Bestuurder	Periode	Bezoldiging
Noord-Holland	Jelle Beemsterboer	01-01-2024 t/m 31-12-2024	Onbezoldigd
Gelderland	Peter Drenth	01-01-2024 t/m 31-12-2024	Onbezoldigd
Noord-Brabant	Jos van der Horst	01-01-2024 t/m 22-02-2024	Onbezoldigd
Noord-Brabant	Bas Maes	05-04-2024 t/m 31-12-2024	Onbezoldigd
Utrecht	Rob van Muilekom	01-01-2024 t/m 31-12-2024	Onbezoldigd
RCE	Susan Lammers	01-01-2024 t/m 31-12-2024	Onbezoldigd

2. De balans per 31 december 2024

Balanscijfers 31 december (* 1.000)	2023	2024
Vlottende ACTIVA	0	0
Uitzettingen met een looptijd <1jaar	833	613
Totaal activa	833	613
Vaste PASSIVA		
Algemene bedrijfsreserve	849	833
Resultaat	-16	-220
<i>Eigen vermogen</i>	833	613
Totaal passiva	833	613

Algemene toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbestemming

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV daarvoor geeft. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De genoemde bedragen zijn in euro (€) verantwoord.

Eventuele correcties over boekjaar 2024 die vanwege de afgesloten administratie niet in dit jaar kunnen worden doorgevoerd, zullen in 2025 worden verwerkt.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Een eventuele voorziening wordt bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Opbrengsten

De bijdragen van provincies worden verantwoord in overeenstemming met de in de vastgestelde begroting voor het jaar bepaalde provinciale bijdragen

Lasten

De lasten worden verantwoord in de periode waar de geleverde prestatie betrekking op heeft.

Toelichting op de balansposten

Algemene reserves en bestemmingsreserves

Overzicht Reserve	31-12-2023	Toevoegingen 2024	Onttrekkingen 2024	31-12-2024
Algemene reserve	€ 833.035	€ 0	€ 219.543	€ 613.492

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen: € 613.492. De vorderingen op openbare lichamen hebben betrekking op een rekening-courantverhouding met Provincie Utrecht welke ontstaat doordat de liquide middelen ter zake van gemeenschappelijk orgaan Nieuwe Hollandse Waterlinie worden aangehouden op een projectrekening bij centrumprovincie Utrecht. Over het saldo op deze rekening wordt geen rente vergoed.

Omdat de liquide middelen inzake gemeenschappelijk orgaan Nieuwe Hollandse Waterlinie worden aangehouden op een projectrekening bij centrumprovincie Utrecht, is er geen sprake van liquide middelen aanwezig bij Gemeenschappelijk orgaan Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanuit dat oogpunt wordt per definitie voldaan aan de Regeling Schatkistbankieren.

3. Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het Gemeenschappelijk Orgaan HWL toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het orgaan vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het orgaan op 6 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het orgaan bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 30.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Controleverklaring